

Брат Алоїс, голова спільноти Тезе

Чим особлива спільнота Тезе?

Ми відзначаємо потрійний ювілей цього року, але це не означає, що ми святкуємо минуле. Брат Роже закликає братів жити в сьогодні, а його погляд завжди був звернений до майбутнього, шукаючи, як він висловився, "сенса прийдешнього дня людства". Ми хочемо залишитися в цьому дусі. Цього тижня, безумовно, ми зможемо висвітлити певні ідеї брата Роже стосовно релігійного життя, але, перш за все, ми зможемо зрозуміти актуальність стилю життя для сьогодні і для завтра. Отже, ласкаво просимо вас разом пережити ці кілька днів!

Для початку, я хотів би вказати на елементи, які, як мені здається, є ключовими в ідеях брата Роже як засновника і які досі є визначальними в нашому пошуку сьогодні. Потім я передам мікрофон сестрі Агнес. Вона є настоятелькою сестер Святого Андрія, які є присутні тут разом з нашою спільнотою Тезе уже п'ятдесят років. Разом ми переживаємо не лише практичну співпрацю, але також повноту взаємодоповнюваності жінок і чоловіків, яка проявляється під час прийому молоді.

Притча про сопричастя

У розпал світової війни, коли брат Роже був молодим, він прийшов до висновку, що створення спільноти кількох чоловіків може бути певним знаком миру і примирення в Європі, що розривалась від насильства. Він хотів одразу підготуватися до того, що буде після війни. Покликання, яке він запропонував братам, щоб приєднаються до нього, мало створити щось на зразок "притчі сопричастя" або "притчі спільноти".

Кожне богопосвячене життя та життя в служінні іншим є притчею. Така притча нічого не нав'язує; вона не намагається щось довести, але відкриває світ, закритий в собі; вона відкриває вікно у майбутнє, у безкінечність. Ті, хто обирає його, закинули якір у Христа, щоб бути стійким, навіть коли надходить буря.

Конкретна притча, що ми, брати Тезе, хотіли б пронести, є притча сопричастя. Сопричастя, примирення та довіра є ключовими поняттями в Тезе. Ми хотіли б зробити очевидним, що спільнота може бути "лабораторією" братства.

Є дві області, де цей пошук сопричастя і братерства вимагає багато сил: це примирення християн і факт походження з різних культур.

Живучі в спільноті з протестантськими та католицькими братами, і час від часу приймаючи православних ченців жити з нами протягом певного часу, наша громада намагається передбачити єдність, яка має прийти. Це екуменічне життя стало дуже природнім для нас. Ті з нас, хто виріс в протестантській родині, приймають життя разом без заперечення їх походження, але, швидше, як розширення своєї віри. Брати, які походять з католицьких родин, знаходять збагачення, відкриваючись, згідно з II Ватиканським собором, на питання та дари Церков Реформації. Це правда, що іноді це означає обмеження і зречення. Але немає примирення без зречення.

Історію Тезе можна передати як спробу зібратися разом під одним дахом і залишитися там. Походячи з близько тридцяти країн, ми живемо під дахом одного будинку. І коли три рази на день ми збираємося разом для спільної молитви, ми знаходимося під одним дахом Церкви Примирення.

Ця спільна молитва також об'єднує молодих людей з усього світу: католиків, протестантів і православних. Таким чином, вони пов'язані з тією ж притчею. Ми часто з подивом виявляємо, що вони відчують глибоку єдність, не применшуючи їх віру до спільного знаменника або знижуючи свої цінності. У спільній молитві гармонія може бути створена між людьми, що належать до різних конфесій, різних культур і навіть народів, які можуть мати протистояння.

Я хочу наголосити на другому аспекті пошуку братерства, а саме походити з різних культур. Ми представляємо усі регіони Європи, а також Африки, Азії та обох Америк. Сьогодні таке різноманіття все більше і більше є присутнім скрізь. Але глобалізація іноді сприймається як загроза. Таким чином, ми хотіли б, щоб гармонія нашого життя могла бути знаком сопричастя також і між різними представниками великої родини, яку ми представляємо.

Але я не хочу приховувати той факт, що, незважаючи на спільну віру, може статися, що нам не вдасться уникнути розбіжностей, які залишаються. Звичайно, є відмінності характеру. Очевидно, ми також можемо бути незграбними і робити помилки. Але може бути щось ще глибше, що не залежить повністю від нас: занадто велика відстань між різними націями, іноді відстань посилюється ранами, що спричинилися подіями в минулому між нашими країнами і континентами.

Що ми можемо зробити з сумом, що може заволодіти нами? Ми можемо не дати собі бути паралізованими, уникати бездіяльності. Незважаючи ні на що, жити в пошуку єдності та примирення. Це відсилає нас до Христа: тільки Він може насправді об'єднати усіх. І ми хочемо слідувати за Ним в цьому. Ми готові страждати за це. Не боятися іншого, не осуджувати, не дозволяти собі почуватися осудженим, або не інтерпретувати речі негативно, обговорювати питання, коли воно виникає. І, перш за все, ніколи не відмовляти у нашому спілкуванні, як брати.

Те, що я тільки що сказав, може здатися серйозним. Але це також, як це не парадоксально, є джерелом глибокої радості, радості йти до кінця у покликанні Євангелія.

На стику чернечої традиції та цінності Реформації

Тепер я хотів би більш детально розповісти про особливості Тезе. Незадовго до Другої світової війни брат Роже відчув заклик створити спільноту, але чернече життя зникло з церков Реформації. Таким чином, він мав необхідність звернутися до коріння неподіленої Церкви, ще до розподілу на протестантизм, католицьку і православну традицію. Коли в 1949 році перші сім братів посвятили своє життя безшлюбності та житті в спільноті, вони поєднували ці традиції, і робили кроки, які жодною мірою не були в образі Реформації, що призвело до того, що досить часто їх не розуміли в протестантизмі того часу.

Тим не менш, брат Роже не хотів просто повторити історію: він прагнув створити свій власний шлях, який включав також і фундаментальні цінності Реформації. Він не хотів заперечувати своє походження. Йому вдалося примити те, що протягом чотирьох століть здавалося непримиренним.

Впевненість у виправданні вірою, а не справами була основою церкви Реформації шістнадцятого століття. Реформація відкинула чернече життя не через принцип, а тому, що в той час жити таким способом здавалося, ніби жити у спосіб, відмінний від *sola gratia* і *sola fide*, до яких Реформація була так сильно прив'язана.

Ставлячись уважно до цієї критики, брат Роже особливо підкреслював безкорисливість життя у спільноті, як він це передбачав. Хвала Богу без жодного власного інтересу стала центральною для нього. Правила життя в Тезе починається і закінчується на цій ноті похвали.

Стурбований, щоб не надати "перебільшення" значимості чернечого життя, і не виявити, що це покликання є в певній мірі вище за шлюб, він підбирав слова з обережністю. Як і інші правила, правило Тезе розміщає в центрі життя братів три зобов'язання, прийняті на все життя; але він уникає називати їх клятвами, оскільки це могло б призвести до непорозумінь, і просто називає їх зобов'язаннями.

І для кожного з трьох зобов'язань, брат Роже підбирає обережні вирази:

Він обирає слово безшлюбність замість чистоти. Він не хоче забирати красу терміну чистота тільки для чернечого життя, так як це також певним чином необхідно для створення дійсно вірного шлюбу, і навіть у житті кожного християнина.

Він надає перевагу говорити про життя в спільноті, розділяючи як матеріальне, так і духовне, а не про бідність. Бідність не має в собі чесноти, і вона сприймається як велике нещастя тими, хто страждає від цього по всьому світу. Важливим є простота серця і духу, пов'язані з простотою життя.

І, нарешті, брат Роже уникає закликати братів до послуху, оскільки свобода є цінністю, що так сильно підкреслюється церквою Реформації і оскільки він так бажає, щоб брати були вільними людьми. На початку він говорив про прийняття керівництва, але пізніше він прибрав і це слово, представляючи наслоятеля просто як слуга спільноти. Для цього служіння у спільноті він зберіг слово голова, що означає "перший", але уникає термін аббат або настоятель.

Він відновлює духовну дисципліну, або аскетизм, майже невідомий в протестантських колах, але він говорить про неї розсудливо, завжди уникаючи інтерпретації вищості. Він пише: "Впевнені у вашому спісінні завдяки єдиній благодаті Господа нашого Ісуса Христа, ви не приймаєте дисципліну заради неї самої. Контроль над собою не має ніякої іншої мети, ніж як стати більш доступним. Немає сенсу в аскетичному житті; варто триматися того, що просить Бог. Нести тягар інших, прийняти біль, які інші кожен день носять, щоб дійсно розділити страждання Христа: це є наша перша благочинність".

Можливо, найбільш вражаючим в правилах Тезе є бажання мати тільки необхідний мінімум. Там немає конституції, чи правил, не встановлено єдиного розкладу раз і назавжди, немає практичних деталей. Кожне покоління може підлаштуватись під основи, які є запропоновані.

Я хотів би відзначити дві інші зміни, що брат Роже прийняв пізніше. По-перше, нових братів називали послушниками. Це слово зникло. Звичайно, їм потрібен процес підготовки протягом декількох років, перш ніж остаточно скласти обіти, маючи особистий супровід духівника, що є найголовнішим, а також їм необхідна богословська і особиста підготовка. Але вони є дорослими людьми, що відповідають за себе, і вони повністю розділяють з нами життя. У сприйнятті кінця ХХ століття, слово послушник сприймалось з перешкодами. Сьогодні ми їх називаємо молодими братами, чи скоріше новими братами. Ще одне слово, що зникло це церковна служба. Служба Тезе була плодом тривалої літургійної праці, але проводити її ставало чим раз важче, бо молодих людей, які приїжджали в Тезе ставало все більше, і говорили вони різноманітними мовами. Брат Роже почав говорити тільки про спільну молитву.

Ці зауваження з приводу використання слів виходять далеко за рамки простого питання лексики. Вони показують, як креативно поєдналися дві традиції, Реформації і чернечого життя, який, здавалося, є непримиренними, навіть антагоністичними.

Брат Роже зміг поєднати у собі спадщину Реформації і глибоку відданість до скарбу віри католицької та православних церков. Це, мабуть, дозволило йому виразити Євангеліє на мові, адаптованій до сьогоденної ментальності, з якою він був так налаштований. Він не боявся бути в центрі напруженості і поєднати разом дві крайності: свободу і традицію, різноманітність і єдність, особисту віру і довіру до віри Церкви, автономію та життя в спільності.

Його дорога дійсно має і боротьбу. Скільки разів він повинен дати пояснення протестантським лідерам, які вважали, наприклад, що зречення себе на все життя означає обмеження свободи Святого Духа! І в один прекрасний момент він також повинен був написати відкритий лист до тих, хто живе чернечим або богопосвяченим життям, щоб пояснити, що його вибір не в якій мірі не означає критику їх життя, але, що спільнота Тезе стала ніби гілкою прищепленою до великого дерева чернечого життя, без якої воно б не змогло жити.

На сьогодні з усіма конфліктами покінчено. І ми хотіли б, щоб наш досвід міг підтримати обмін дарами, що Папа Франциск так добре описує: він говорить, що діалог існує не тільки, щоб пізнати інших, але й для того, щоб отримати дари, які Бог вклав в інших для нас. Це приводить мене до питання: у зв'язку з єдністю християн, чи могли б богопосвячені особи з різних традицій створити більше зв'язків між церквами, до яких вони належать? Хіба пошук сопричастя та єдності не є невід'ємною частиною, хоч і різними способами, їх спільного покликання?